

Radioizotópos vizsgálatok

Eredményesen alkalmazzák az izotópdiaosztikát a Debreceni Orvostudományi Egyetem I. számú belgyógyászati klinikájának központi izotóp laboratóriumában. Kétféle módon — in vitro és in vivo — igyekeznek felderíteni a kórképet.

Az úgynevezett in vitro, vagyis kémcsőben elvégezhető hormonális vizsgálatok során a szervezetben lévő különféle hormonok és más biológiai anyagok koncentrációját követik. Ezzel, az utóbbi években erőteljesen fejlettek a vizsgálati módszerekkel, egészen kis mennyiségű vérből is készíthető vizsgálóanyagokat, például a pajzsmirigy hormonok koncentrációját.

A másik típusú, úgynevezett in vivo vizsgálatoknál az emberi szervezetbe juttatják az izotópot, és annak megoszlását figyelik a különböző szervekben. A pajzsmirigy esetén például a radiojódfelszívódásának a mértéke egyenes arányban van a belső elválasztású mirigy működésével. Az előbbi módszerrel a múlt évben mintegy tizenháromezer meghatározást végeztek a debreceni klinikán. Az utóbbival kétezer pajzsmirigybeteg, úgynevezett gammakamerás izotópdiaosztikai berendezéssel pedig ezer beteget vizsgáltak 1982-ben.

„A végzet gyönyörű szárnya”

Francia költészeti kiállítás a JATE-n

Az első világháború nemcsak a világot forgatta fel, hanem a költészetet is. Alig tért vissza újra a béke, a szürrealista lázadás részlete bontotta a költői formát: hatása hosszú időn át érződik. A JATE Dugonics téri épületének második emeletén rendezett kiállítás a francia költészet széles körképét tárja elénk 1920-tól kezdve — ebben az időben, a dadaizmus korában tört a felszínre a szürrealizmus — egészen napjainkig, de nem hagyja figyelmen kívül a nagy előfutárokat sem. A művek rendkívül sokszínűek, semmihez nem hasonlítható bőségét fogja át. Elhagyva mindennemű didaktikus funkcióit, alapvető feladatának azt tartja, hogy fejlessze ízlésünket a költészet iránt. A mély gondolatok halütikája (felszínre hozója), érzéseink maieutikája (világra segítője) kíván lenni.

A szétszóródás nem jelent egyben elapadást is. Inkább és végső soron a módszer magábanvalósága húzódik meg mögötte. Ha ugyanis minden egyes költő a maga külön útját járja, engedni, hogy olykor a magasba röptesse őt — Reverdy kifejezésével élve — „a végzet gyönyörű szárnya”, az alkalomhoz illően pedig hol a legalapvetőbb, hol a legfelsőbb szintű témákból merít ihletet (mint például az irigység vagy az emberi ostobaság stb.), ez azért van így, mert — Max-Pol Fou-

chet szavait idézve — „az ember a maga sokszínűségében, a költészet pedig a maga egységében jelenik meg”, a felvetett témák pedig, kilépe mindenféle kronológiából, valóságok maradnak, hiszen évszázadokon keresztül alig-alig változnak. Így hát nem kell meglepődünk, ha együtt találjuk Saint-John Perse-t Claudellel, Crevellel, Butorral vagy René Charral.

Allandóan a költészet haláláról kapunk hírt, de aztán nyomban észrevesszük, hogy itt van közöttünk, tovább él a világban, fennmarad a közönség viszonylagos közömbössége ellenére is. Igaz, a költészet irányzatai túlságosan szerteágazók, a fejlődés pedig olyan gyors, hogy hiába való érőket meghaladó vállalkozás volna az egészről kategorikus módon véleményt nyilvánítani. Ezért meg kell elégednünk néhány hevenyészett ecsetvonással, egy-egy futó pillantással.

A csend és a titokzatoság poétikájával (Yves Bonnefoy) és a nyelvi útkeresésekkel (Deguy), amelyek a 68 előtti költészet két pólszát jelentették, Daniel Biga, Patrice Delbourg és mások szembeállítják a hétköznapi poétikáját, amelynek nyers, durva, provokatív, szinkópás ritmusú nyelvén ezek a költők — anélkül, hogy ezért magukat „politikus költőknek” akarnák nevezni — immár nem szólnak naiv módon egy-

egy úgy vagy párt mellett. Inkább „valami ellen”, mintsem „valami nevében” emelik fel szavukat az olyan költők, mint Jean Rousselot, Jean Breton vagy Charles Dobrynski. Az ellenkező oldalon az életigenlés vagy a meditáció költői (Jean Torlet, Yves Bonnefoy, Philippe Jaccottet és mások) olyan műveket alkotnak, amelyek sokkal inkább a dolgok állandóságát, a természetes ritmusokat, az ember vágyait, törekvéseit fejezik ki. Aki kutatja, vallatára fogja a nyelvet, az bizalmat is szavaz neki, vagy csak ironikus módon játszik vele (Jean Tardieu). Denis Roche játékos nyelvezete megkérdőjelezi a költői nyelv specifikus sajátosságát, ez pedig elvezet a prozódia egy-némely kérdéseinek újrágondolásához. Az avantgarde poétika bizonyos irányzataira pedig szinte úgy tekintünk, hogy az az érzésünk támad: a szürrealizmusból örökölött totális szabadság ideje lejárt. Alain Bosquet szonettet ír, Marc Chodolenko ódákat, Emmanuel Hocquart elégiákat...

Ez a „visszatérés a tegnapihoz” — Michel Butor szavait idézve — a költőknek ama vágyát fejezi ki, hogy egy hosszabb és termékenyebb hagyomány keretei közé illeszkedjenek be; ez azonban nem jelenti a moderniséggel való szakítást. Másfelől a „proza vágya”, amely Michel Butor szerint (Illustration II, III, IV.)

Ponge és Michaux óta az egész modern költészetet mozgatja, Yves Bonnefoy-nál (Rue Traversière, 1977) vagy Jacques Rédanál a meglehetősen hagyományos „prózavers” formáját veszi fel. Csatlakozhat „a könyv létrehozásának óhajához” is; e könyv összetétele, felépítése költők szerint igen változatos lehet. Guillevic könyvei (Paroi, 1971, Inclus, 1973, Du Domaine, 1977) a tárgya, a gondolat vagy a szó variációinak elvére épülnek.

E szükségképpen hiányos, töredékes áttekintés után már csak az marad hátra, hogy köszönetet mondjunk az egyetlennek, amiért helyet adott ennek a kiállításnak, ezzel is elősegítve a két nép között szövődő baráti kapcsolatokat.

Dr. V. M.

Dr. Jean-Paul

MI? HOL? MIKOR?

1983. DECEMBER 13., KEDD — NEVNAP: LUCA

A Nap kel 7 óra 23 perckor, és nyugszik 15 óra 53 perckor.
A Hold kel 12 óra 49 perckor, és nyugszik 0 óra 00 perckor.

VIZÁLÁS

A Tisza vizállása Szegednél hétfőn plusz 48 cm (álló.)

SZÁZTIZ ÉVE	15.55: Vajdaság a népfelzabardító háborúban
született Valerij Brjusov (1873-1924) szovjet-orosz költő, regényíró, eszéta, az orosz szimbolizmus vezére és fő teoretikusa. 1920-ban belépet a kommunista pártba. Lunacsarszki közeli munkatársaként — egyebek között — a szovjet könyvtudomány egyik irányítója volt. Gorkij a „jégkorszakot átvészelt irónak” nevezte.	22.25: Antik színház — 2.
MOZIK	BUDAPEST
Vörös Csillag: délelőtt 10, délután negyed 4, fél 6 és háromnegyed 8 órakor: Hosszú vágta (magyar-amerikai).	15.00: Allattenyésztés
Szabadság: fél 4 órakor: Csillagszemű (színes magyar ifjúsági), háromnegyed 6 és 8 órakor: A veréb is madár (színes magyar).	15.20: Rajzfilmek
Faklya: háromnegyed 3, negyed 6 és fél 8 órakor: Gallipoli (színes, m. b. ausztrál).	19.00: Tv-híradó
ÜGYELETES	19.20: Tudomány horizont
GYÓGYSZERTÁR	19.40: A fegyver első napja — folytatásos tv-játék
Klauzál tér 3. sz. (13/57-es) este 8 óráttól reggel 7 óráig. Csak sürgős esetben.	20.50: A nap eseményei
BALESETI, SEBÉSZETI ÉS UROLÓGIAI FELVÉTELI ÜGYELET	21.00: Zenés összejáték
Ma a balesetet szenvedett személyeket Szegeden a II. sz. Sebészeti Klinika (Pécsi u. 4.) veszi fel, sebészeti és urológiai felvételi ügyeletet az I. sz. Sebészeti Klinika tart.	21.15: Tv-híradó
GYERMEKORVOSI ÜGYELET	SZERDA DELELTŐT BUDAPEST 1.
Munkanapokon 13 órától másnap reggel fél 8 óráig, szombatnapon vasárnap és munkaszüneti napokon reggel fél 8 órától másnap reggel fél 8 óráig a Lenin krt. 20. szám alatti köztéri gyermekorvosi rendelőben történik a sürgős esetek orvosi ellátása.	8.05: Tv-torna — (ism.)
EJZSAKAI ORVOSI ÜGYELET	8.10: Iskola-tv
Este 7 órától reggel 7 óráig a felnőtt lakosság részére: Szeged, Hunyadi János sgt. 1. sz. alatt. Telefon: 10-100.	9.25: Delta — (ism.)
FOGORVOSI ÜGYELET	9.50: Ejszakai ügyelet — francia tv-filmsorozat — 3. — (ism.)
Mindennap este 10 órától reggel 6 óráig, szombaton reggel 7-től hétfő reggel 7 óráig: Szeged, Zöld Sándor u. 1-3. Tel. 6 14-420.	10.45: Meghökentett mesék — angol tv-filmsorozat —
S. O. S. LEKISÉGEI-SZOLGÁLAT	11.10: Petula Clark műsora — bolgár zenés film — (ism.)
Mindennap este 7-től reggel 7 óráig. Telefon: 11-000.	11.35: Képüjság
TÉVÉ	KOSSUTH
BUDAPEST 1.	8.20: Kulturális programok
8.00: Tv-torna — (ism.)	8.27: Az öregedés színei — (ism.)
8.05: Iskola-tv	8.57: A Népezen Hangos Újság melléklete
9.40: Csillagos vizgyűrűk — angol film — (ism.)	9.49: Tarka mese, kis mese
11.20: Képüjság	10.05: MR 10-14
15.00: Iskola-tv	10.35: Haydn: Philemon és Baucis
16.35: Hírek	11.21: Fűvészsorozat
16.40: Képmagnóskó figyelem! — (ism.)	11.40: Kedves Michele — Natalia Ginzburg regénye — 10.
17.20: Kertünk — udvarunk	12.45: Törvénykönyv — riport
18.10: Képüjság	13.00: Kapcsoljuk a Magyar Nemzeti Galériát Kb.
18.20: Jöttem én a semmiből — Csongrádi Kata műsora	14.00: Barokk hangszerzások
18.40: Riz — a szegedi stúdió műsora	14.27: Luca-napi népszokások Baranyában — (ism.)
19.10: Tv-torna	14.40: Elővilágíróadalom
19.15: Esti mese	15.05: Új lemezeinkből
19.30: Tv-híradó	15.31: Nyitnikék — (ism.)
20.00: Elátkozottak városa — ír filmsorozat — 7.	16.01: Hallgatónk figyelmébe:
20.50: Stúdió '83	16.03: Délszláv hagyományok Erdésben
21.55: Klub 2 — az osztrák televízió vitaminosora Budapestről Kb.	16.29: Zengjen a muzsika
22.20: Tv-híradó 3.	17.06: Arcélek
BUDAPEST 2.	17.30: Filmmuzeum
20.00: Gershwin-koncert — (ism.)	17.45: A Szabó család
21.05: Tv-híradó 2.	18.25: Mai könyvajánlatunk — (ism.)
21.25: Autó-motorsport	18.28: Hallgatónk figyelmébe!
21.45: Periszkóp	19.15: Erikel operából
22.15: Az MTV KISZ filmstúdióinak filmjeiből	20.03: Teljes gazzal — riport
22.35: Képüjság	20.35: Nóták
BELGRÁD 1.	21.05: A kutatástervezés közege
16.40: Videódalok	21.35: Madrigálok
16.50: A helyi közösség	22.20: Tíz perc külpolitika
17.00: Magyar nyelvű tv-napló	22.30: Kodály: Trióserená
17.10: A Mreznica folyó	22.50: Hétköznapi kutatói
17.40: Hírek	23.00: Zeneiaki műsóra
17.45: Mit tudnak a gyermekek a szülőföldről	0.10: Magyar Csaba
18.15: Tv-naptár	PETŐFI
18.45: Zene fiataloknak	8.05: Indulok, táncok — fűvészenekarra
19.15: Rajzfilm	8.20: Tíz perc külpolitika —
19.30: Tv-napló	8.35: Társalgó — (ism.)
20.00: Együtt — helyi politikai adás	10.00: Zenede
20.45: Lottósorsolás	12.25: A gyerekek könyvespolca
20.55: Eshly — lengyel játékfilm	12.35: Melodrákoktól
22.35: Tv-napló	13.25: Látószög
BELGRÁD 2.	13.30: Muzsikáló természet — Sasok
18.15: Könyvek és eszmék	13.35: Karácsonyi kórusok
18.45: Tv-napló	14.00: Operaságerék — (sz.)
19.00: Száva — népszerű, tudományos sorozat	14.35: Táncezenl kották — (sz.)
19.30: Tv-napló	15.20: Könyvről könyvről
20.00: Népi muzsika	15.30: Szanzzomór négy tételben
20.50: A forradalom emlékművel — dok.-film	16.29: Hallgatónk figyelmébe!
21.35: Zarábbi körkép	16.35: Csúcsforgalom
ÚJVIDÉK	17.57: Reklám
16.30: A motoros járművek története — 2.	18.00: Tini-tonik
17.00: Tv-híradó magyarul és szerb-horvátul	18.35: Beszélni nehéz
17.45: Gyermekeknek	18.47: Sullivan operett-dalából
18.15: Líteratura	19.10: Békafalvy Júlia népdalokat énekel — (sz.)
18.45: Zene	19.25: Szímmetria — egy kémikus szemével
19.15: Rajzfilm	19.35: Csak fiataloknak! — (sz.)
19.30: Tv-híradó magyarul	20.38: Tigrisugrás — Rákósy Gergely regénye — 7. — (ism.)
20.00: Vajdasági tiúrkó	21.10: Zenés játékokból — (sz.)
20.45: Lottósorsolás	21.35: Ha kedd, akkor Rakéta
20.50: Belpolitika	22.35: Népdalok pódiuma — (ism.) — (sz.)
21.35: Tv-híradó szerb-horvátul	23.20: A mai dzsessz — (sz.)
	SZERDA DELELTŐT KOSSUTH
	8.20: Mai kulturális programok
	8.27: Világablak — (ism.)
	8.56: Beszélni nehéz — (ism.)
	9.08: Borogyn: II. számfónia
	9.39: Kis magyar néprajz
	9.44: Találkozás a Hangvillában
	10.05: Mesterségünk címere
	10.35: Válaszolunk hallgatónknak
	10.50: Kukulv Júlia operett-dalokat énekel
	11.30: Reger: fisz-moll vonós-négyes
	12.45: Háznak téja
	PETŐFI
	8.05: Gergely Anna nótákat énekel — (sz.)
	8.20: Tíz perc külpolitika —
	8.35: Idősebbek hulláma — hosszan
	9.30: Fűvészen az NDK Rádión műsorából
	10.00: Zenede
	11.35: A Szabó család — (ism.)
	12.05: Népdalok
	12.35: Táncezenl kották — (sz.)

Szabadság kiadása nyugdíjazáskor

Január elsejétől nyugdíjba megy S. B. szegedi olvasónk, ezért munkaviszonyát a munkáltatója november 1-én felmondta. A felmondás idejére — két hónap — munkát nem kell végeznie. A munkáltatónak a felmondással kapcsolatos eljárását jónak tartja, de sérelmezi, hogy erre az évre járó két hét fizetett szabadságát nem adta ki. Érdeklődésére, hogy a fizetett szabadságot miért nem adták ki, vagy pénzben miért nem váltották meg, közölték, hogy ez már benne van a felmentési időben. Szeretné tudni, hogy a munkáltató eljárása helyes volt-e?

A Munka Törvénykönyve rendelkezése szerint nyugdíjazás címén úgy a munkáltató, mind pedig a dolgozó a munkaviszonyt felmondással megszüntetheti. A felmondási idő tizenöt napot hat hónapig terjedhet. Ezen a kereten belül a felmondási idő mértékét a munkaviszonyban töltött idő tartamától és a végzett munka jellegétől függően a kollektív szerződés határozza meg.

A munkáltató a felmondási idő egy részére vagy teljes tartamára a dolgozót a munka végzése alól felmentheti. Kötelező felmentés időtartamát — tizenöt-három nap között — a kollektív szerződés állapítja meg a felmondási idő mértékének figyelembevételével. Abban az esetben, ha a kollektív szerződés a kötelező felmentést nem határozza meg, akkor a kötelező felmentés tartama egyhónapos felmondási idő-

esetén tizennyolc nap, két-hónaposnál huszonegy, háromhónapos esetén huszonegy, négyhónapos, vagy ennél hosszabb felmondási időnél harminc nap.

A munkáltató olvasónkat a munkavégzés alól a kötelező felmentés és a ki nem vett szabadság együttes idejénél lényegesen hosszabb időre mentette fel. A rendelkezés ezzel kapcsolatosan így szól: ha a dolgozót a felmondási idő alatt legalább a kötelező felmentés és a ki nem adott szabadság időtartamának megfelelő időre felmentették a munka-

végzés alól, a szabadságot kiadottnak kell tekinteni.

A rendelkezések szerint a szabadságot akkor kell pénzben megváltani, ha a dolgozó munkaviszonya év közben megszűnt, vagy munkaviszonya a szerződéses üzemeltetés miatt szűntel, illetve sorkatonai szolgálatra hívták be, és a munkáltatónál eltöltött idővel arányos szabadságot nem kapta meg.

A rendelkezések szerint olvasónk esetében a munkáltató eljárása szabályos volt.

Dr. V. M.

Dr. Jean-Paul

Családi események

Lajtár Tündeéknak Attila, Kapás Péterékné és Kisapáti Gizellának Nóra, Bauer Bálintékné és Szűcs Mária Magdolnának Timea, Bodré Istvánné és Ruzsa Ibolya Rózsának Zsólt, Kiszner Ferencékné és Laczó Máriaéknak Tamás Ferenc, Bauer József Istvánné és Mészáros Juditnak Szabolcs József, Csoma Tibornak és Voltford Edít Irennek Timea Edit, dr. Várhegyi Ferencékné és Kozma Mária Katalinnak Katalin Anikó, Berta Sándor Józsefnek és Hattyasi Ilona Katalinnak Sándor, Gémes Istvánné és Gálfi Piroskának Szabolcs, Meszes Imre Mihályékné és Böröcz Juliannának Tamás, Szabó Lászlóné és Molnár Editnek Péter, Magyar Jánosékné és Bálint Irennek Brigitta, dr. Bajtál Sándorné és Csanádi Juditnak Andrást, Juhász Sándorné és Ördög Máriaékné Zsólt, dr. Béres Imre Sándorné és dr. Király Erzsébet Annának Imre Pál, dr. Tánács Lajosékné és Heil Mártánné Timea, Takács Györgyné és Papp Judit Evának Tamás, Terhes Józsefnek és Gyuris Evának Gábor, Klacsák István Ferencékné és Ilés Margitnak Zsólt, Bihari Istvánné és Jordán Magdolnának Anita, Süli Lajosékné és Kérsó Irennek Tamás, Simon Mihályékné és Szabó Katalin Olgának Timea, Szabó Pálné és Rozsik Mária

Valériának Mónika, Molnár Ferencékné és Tóth Erikának Diána Erika, Kántor Mihályékné és Takács Erzsébetnek Edina Melinda, Szabó Róbert Péterékné és Vélín Kláráknak Marica, dr. Rozsik Györgyné és Csongor Krisztinának András György, Törő Jánosékné és Nagy Eva Ilonának Márk nevű gyermekek születtek.

HALALOZÁS
Forrai Istvánné Igaz Rozália, Szancsik György, Szuki Józsefné Molnár Mária, Dobó Mária, Békési Béla, Martinovics István, Ribánszki György, Terhes István, Szombathelyi Pál, Vér Ferenc, Virág Ferenc, Jó Sándor, Beznóczky Antal Györgyné Kasza Gabriella Jolán, Modok Andrást, Németh Dezsőt, Csarnai Gábor, dr. Hárs Lászlóné Nyári Jolán, Bába Józsefné Molnár Mária, Tóth Istvánné Henczel Julianna, Bóka Szilveszterné Vöneki Anna, Faragó István, Varga Julianna, Bedő Árpád, Tóth Mihályné Kis Erzsébet, Kis Pálné Hódi Ilona, Vass István, Zsivim Emil, Piti Elek, Béni Karolina, Aradi Béláné Nagyiván Mária, Nagy Kálmán, Kotormány Miklósné Nagy Erzsébet, Koza János, Garab Zsombor Aron, Sós Mátványés Tót Klára, Czékus Mátványés Tanács Julianna, Petrács Gyula Péterné Süle Erzsébet, Mucsi András, Dosljai András, Kotsis Ferencné Leszmeister Jozefa, Adam István, Csorba József, Fülöp György, Gábor Istvánné Juhász Erzsébet, Szabó Károlyné Várszegi Anna, Szabó Mátványásné Galov Margit, Temkő Jánosné Farsang Mária, Kertész Antalné Tóth Anna, Vida István, Szabó Józsefné Dóme Mária, Busa János, Szrovczka Péterné Kátyi Ilona, Peák Vilmos, Berkes Mihályné Balázs Janka meghalt.